Opis programu **pine** – w trakcie przygotowywania

myszka@immt.pwr.wroc.pl

2 kwietnia 1996

Spis treści

Uwaga: Do tej pory podręcznik prezentowany był w „czystym" ASCII (to znaczy bez polskich znaków). Od dziś podejmuje próbę prezentowania go w postaci ze wszystkimi znakami diakrytycznymi. Dla tych, którzy nie są jeszcze przygotowani do czytania polskich znaków w standardzie ISO-8859-2 udostępniam możliwość zmiany kodów na inny, ulubiony (lub czytania jak dotychczas – bez). Wszystko to dzięki uprzejmości Jarosława Strzałkowskiego.

Rozdział 1

Wstęp

Podstawowe informacje o programie **pine**[1] najlepiej brać „ze źródła”[2] tu podamy jedynie bardzo elementarne wiadomości.

Podobnie jak w przypadku podręcznika Narzędzia sieciowe[3] dostępna jest wersja PostScriptowa[4] tego dokumentu.

Aktualna wersja kodu źródłowego programu **pine** dostępna jest w wielu miejscach. Polecam głównie `ftp.cac.washington.edu`, ale zwracam uwagę, że zwykle można je znaleźć gdzieś bliżej: polecam pooszukać za pomocą Archiego[5] (Zwykle można je znaleźć rownież w Wiedniu[6]). Wszyscy ci, którzy nie mają dostępu do kompilatora C lub nie potrafią sobie poradzić z kompilacją znajdą tam również gotowe do użycia wersje binarne na podstawowe platformy sprzętowe: HP9000, IBM, SGI, SUN, Linux (i inne).

Uwaga: Od połowy marca dostępna jest nowa (3.92) wersja programu. Posiada ona szereg udoskonaleń w stosunku do wersji poprzedniej. W miarę wolnego czasu będę uzupełniał dokumentację tak, by uwzględniała wszystkie zmiany. Będą one zaznaczone w tekście znaczkiem ♣.

Podstawowe „ulepszenia” to♣:

1. Dodatkowe ułatwienia pozwalające użytkownikowi budować złożone filtry (może być wykorzystane, na przykład, do integracji z PGP).

2. Nowe funkcje zarządzania książkami adresowymi.

3. Łatwiejsze konfigurowanie komendy drukowania.

4. Nowe możliwości MIME (na przykład znaki narodowe mogą pojawiać sie w nagłówkach listów).

5. Ulepszona wersja PC–**pine** pracująca w środowisku Windows (32 bitowa, elementy GUI).

6. Poprawiona efektywność pracy.

[1] **Pine**, **Pico** i **Pilot** powstały na University of Washington.
[2] http://www.cac.washington.edu/pine
[3] http://www.immt.pwr.wroc.pl/export_hp/tool/tool.html
[4] ftp://ftp.immt.pwr.wroc.pl/www/toolex/pine.ps
[5] http://www.pvv.unit.no/ftpsearch/
[6] ftp://ftp.univie.ac.at/packages/network/pine

7. Szereg nowych opcji pozwalających lepiej przystosować program do wymagań użytkownika.

8. Ułatwienia pozwalające na przesyłanie plików podczas pracy „terminalowej" zdalnej (pomiędzy komputerem PC a serwerem).

9. Wbudowany edytor podpisów (sygnatur).

10. Dodatkowe informacje o stanie programu podczas wykonywania czasochłonnych operacji.

11. Wraz z programami **pico** i **pine** rozprowadzany jest nowy program **pilot**[7] spełniająy funkcje nieco podobne do programów znanych ze środowiska DOS **nc**,[8] **vc**,[9] czy **mc**[10] lub **al** znanych ze środowiska UNIX.

12. Program pozwala na realizację zdalnego dostępu do skrzynki pocztowej użytkownika o innej nazwie (trzeba oczywiście podać hasło).

13. Dopuszczalne jest zdefiniowanie alternatywnego adresu nadawcy.

14. W środowisku X/Motif podczas pracy w oknie **xterm** można używać myszy do wykonania pewnych czynności (możliwości funkcjonalnie zbiżone do tych oferowanych przez program **tin**).

15. Program w środowisku X/Motif (uruchomiony w oknie **xterm**) w stanie „zwiniętym" do ikony, zmienia jej tytuł po nadejściu nowej poczty.

16. Podczas wysyłania przesyłek MIME program korzysta z pliku `mime.types` do określenia zawartości nagłówka `content-type`.

17. Możliwość wyłączenia kodowania znaków ośmiobitowych MIME podczas wysyłania newsów i możliwość negocjacji opcji ESMTP podczas wysyłania poczty.

Oraz szereg drobniejszych (choć ważnych) ulepszeń, których nie potrafię jeszcze opisać.

W najbliższym czasie (3–6 miesięcy) można spodziewać się jednej lub dwu nowych wersji: 3.93 zawierającej drobne usprawnienia i poprawki (jeżeli zajdzie taka potrzeba) oraz **Pine 4.00** o nieomal identycznych właściwościach jak 3.92, ale korzystającej z udogodnień protokołu IMAP4.

1.1 Legal Notices

Aby być w porządku w stosunku do autorów oprogramowania pozwalam sobie zamieścić *in extenso* krótką informację (zaczerpniętą z oryginalnej dokumentacji programu):

[7] *Pine's Lister Of Things*
[8] Norton Commander
[9] Volkov Commander
[10] Midnight Commander

Rozdział 2

Krótki opis i historia

pine jest pełnoekranowym programem odczytu i komponowania poczty (MUA – Mail User Agent). Opracowany został na Uniwersytecie Washington w Seattle. Materiałem „wyjściowym" był program **elm**, a dla używanego przez **pine** edytora **pico** – MicroEmacs. Nazwy **pine** i **pico** są nazwami zastrzeżonymi Uniwersytetu Washington.

W swej podstawowej konfiguracji, **pine** oferuje (celowo) ograniczoną liczbe funkcji – nakierowaną na początkującego użytkownika. Wraz ze wzrostem umiejętności i potrzeb może on włączać dodatkowe możliwości programu.

Podstawowe funkcje oferowane przez **pine** to (patrz również man pine):

- oglądanie, zapamiętowanie, eksport, drukowanie, odpisywanie i podrzucanie (*forward*) listów,
- wysyłanie poczty (do kompozycji listów wykorzystywany jest prosty edytor **pico**) pozwalający między innymi na automatyczne łamanie wierszy (*word wrap*); przygotowywanie wiadomości może być w każdej chwili wstrzymane i kontynuowane później,
- pełnoekranowy wybór i zarządzanie folderami[1]
- zarządzanie książkami adresowymi (program podczas pierwszego uruchomienia, jeżeli zauważy, że użytkownik poprzednio korzystał z programu **elm** automatycznie tłumaczy dotyczczas używaną książkę adresową); adresy mogą być dołączane do książki adresowej z otrzymanych listów,
- sprawdzanie (co 150 sekund)[3] i podczas wykonywania pewnych czynności, czy nie nadeszła kolejna przesyłka,
- odczyt i nadawanie przesyłek w standardzie MIME,
- odczyt i wysyłanie newsów,
- dostęp do poczty na zdalnym komputerze (program **pine** może pracować jako klient serwera **imap** – musi on być zainstalowany i skonfigurowany na zdalnym komputerze).

[1] *folder* to angielskie słowo określające grupę listów: na jeden temat, przychodzących od jednego korespondenta; nie ma (???) dobrego polskiego odpowiednika tego słowa,[2] czasami będziemy używać pojęć skrytka (skrzynka) pocztowa lub kartoteka.

[3] ♣ Wartość tę można dostosować do potrzeb użytkownika

Kolejną zaletą programu **pine** jest to, że ciągle jest on rozwijany (wersja 3.92♣ od marca 1996, zapowiadana jest już wersja 4.00).

Istnieją również wersje pracujące w środowisku MS–DOS (z kilkoma różnymi zestawami oprogramowania sieciowego) i MS–Windows (winsock) – wymaga to jednak zainstalowania na serwerze UNIXowym serwera **imap**.

Rozdział 3

Podstawowe zasady używania programu

Sposób uruchomienia programu:
`pine` [*options*] [*address, address*]

Jeżeli w linii komendy umieścimy *address*, program zaraz po uruchomieniu zaczyna pracę w trybie przygotowywania poczty. Pozostałe opcje są następujące:

`-d` *debug-level* powoduje wyprowadzanie informacji diagnostycznych pliku o nazwie `.pine-debug[1-4]`; *debug–level* przyjmuje wartości od 0 do 9 (0 wstrzymuje wyprowadzanie informacji diagnostycznych);

`-f` *folder* otwiera podany folder (zamiast folderu poczty przychodzącej);

`-F` *file* pozwala przeglądać wskazany plik;

`-h` podaje listę aktualnych opcji;

`-i` po uruchomieniu program rozpoczyna pracę w trybie przeglądania indeksu aktualnej skrytki pocztowej;

`-I` *keystrokes* po uruchomieniu wykonuje sekwencję komend wymienioną w liście (wszystkie komendy programu **pine** wywołuje się za pomocą jednoliterowych skrótów; lista liter oddzielonych przecinkami powoduje ich wykonanie podanej kolejności po rozpoczęciu pracy);

`-k` pozwala na używanie klawiszy funkcyjnych (na terminalu, który jest w nie wyposażony);

`-l` program będzie przedstawiał wsystkie kolekcje folderów (pztrz str. 10.2) w rozwiniętej postaci;

`-n` *number* rozpoczyna pracę z „kursorem” ustawionym na wiadomości o numerze *number*;

`-o` otwiera pierwszy folder w trybie tylko do odczytu;

`-p` *config-file* czyta informacje konfiguracyjne z podanego pliku zamiast z pliku `.pinerc`;

`-P` *config-file* czyta zawartość podanego pliku konfiguracyjnego zamiast „systemowego" pliku konfiguracyjnego (zazwyczaj /usr/local/lib/pine/pine.conf);

`-r` pracuje w trybie *demo*;

`-z` program reaguje na sygnał SIGSTP, co pozwala zawiesić pracę programu po naciśnięciu klawisza Ctrl-Z;

`-conf` wyprowadza na standardowe wyjście „czystą" kopię systemowego pliku `pine.conf`;

`-create_lu` *addrbook sort-order* tworzy pomocniczy indeks książki adresowej i sortuje ją w podanej kolejności (*dont-sort*, *nickname*, *fullname*, *nickname-with-lists-last* lub *fullname-with-lists-last*), przydatne podczas tworzenia „systemowej"[1] książki adresowej;

`-pinerc` *file* wyprowadza „świeżą" zawartość pliku `.pinerc` do podanego pliku;

`-sort` *order* wyświetla indeks skrytki pocztowej w podanym porządku; może to być (patrz również na str. 5.2):

- *arrival* – porządek domniemany,
- *subject*,
- *from*,
- *date*,
- *size*,
- *orderedsubj* – pozwala symulować wybieranie wątków dyskusji, użyteczne przy przeglądaniu list dyskusyjnych i newsów,
- *reverse*

każda kolejność sortowania może być odwrócona przez dodanie „*/reverse*; samo *reverse* jest równoznaczne *arrival/reverse*;

-*option=value* przyporządkowywuje wartość opcji konfiguracyjnej.

Uwaga: programu **pine** ♣ od wersji 3.92 można użyć do wysłania listu w sposób następujący:
`date | pine myszka@pwr.wroc.pl`
lub
`pine myszka@pwr.wroc.pl <file`
choć zachowanie programu będzie inne niż zazwyczaj używanych programów pocztowych: **mail**, **elm** – i tak zostanie uruchomiony edytor **pico** pozwalając poprawiać (lub modyfikować) treść listu.

pine korzysta z następujących zmiennych środowiska:

TERM typ terminala;

DISPLAY pozwala określić, czy **pine** może wyświetlać załączniki do listów w formie obrazków;

[1] To znaczy dostępnej dla wszystkich użytkowników.

SHELL określa rodzaj interpretera poleceń (jeżeli zmienna nie jest ustawiona – `/bin/sh`);

MAILCAPS – lista nazw rozdzielonych średnikami plików zawierających informacje o sposobie traktowania różnych typów wiadomości MIME

Rozdział 4

Menu główne

Na ogół, po uruchomieniu programau (choć można to zmienić) – znajdujemy się w menu głownym. Wygląda ono miej–więcej tak:

```
  PINE 3.91   MAIN MENU                         Folder: INBOX  20 Messages

       ?     HELP               -  Get help using Pine

       C     COMPOSE MESSAGE    -  Compose and send/post a message

       I     FOLDER INDEX       -  View messages in current folder

       L     FOLDER LIST        -  Select a folder OR news group to view

       A     ADDRESS BOOK       -  Update address book

       S     SETUP              -  Configure or update Pine

       Q     QUIT               -  Exit the Pine program



   Copyright 1989-1994.  PINE is a trademark of the University of Washington.

? Help                    P PrevCmd                 R RelNotes
O OTHER CMDS L [ListFldrs] N NextCmd
```

Układ informacji będzie identyczny we wszystkich „ekranach” programu. Wyróżniamy trzy zasadnicze części:

1. Jedna linia u góry ekranu – status: zawiera numer wersji programu i nazwę aktualnie otwartego folderu (wraz z liczbą wiadomości i numerem wiadomości „bieżącej”). Jeżeli pojawi się tam napis „readonly” oznacza to że folder otwarty jest w trybie **tylko** do odczytu. Do czynienia z taką sytuacją możemy mieć w sytuacji otwarcia pliku którego **pine** nie potrafi poprawnie interpretować jako zbioru listów (na przykład dowolny plik tekstowy) lub folderów zapisanych w kilku (raczej egzotycznych u nas) formatach. Gdy uruchominy kolejną kopię programu **pine** stara się on „odebrać” wszystkie foldery, które otwiera innym kopiom programu **pine** aktualnie je czytającym. Programy, którym „zabrano” foldery traktują je również jako „*readonly*”.[1]

2. Dwie linie u dołu ekranu zawierające podpowiedzi o możliwych do uzyskania komendach (w pustej linii nad tym obszarem będą pojawiać się różne komunikaty programu);

[1] Nie należy próbować równocześnie czytać tych samych folderów programem **elm** i **pine** (ani też żadnym innym programem dokonującym modyfikacji zawartości folderu); ponieważ oba programy dokonują zmian w folderach może to doprowadzić do uszkodzenia ich zawartości.

3. Część środkowa ekranu – zawierająca zasadnicze informacje.

Wśród dostępnych komend zwracają uwagę dwie (dostępne praktycznie w każdym menu): **?** – pozwalająy uzyskać podpowiedzi o podstawowych komendach i **O** (wielkie o) pozwalające uzyskać (również w dolnej części ekranu) przypomnienie kolejnych, dostępnych w danym menu, komend. Zwracam uwagę, że zawsze aktywne są **wszystkie** komendy, nie tylko te „widoczne" na ekranie.

Idea programu jest taka, że większość podstawowych komend dostępna jest z dowolnego menu za pomocą tego samego skrótu mnemonicznego. Komendy wykonujące podobne (lub identyczne) funkcje, tylko na różnych obiektach, mają ten sam skrót mnemoniczny.

W każdym menu zwykle jedna z komend wyróżniona jest w ten sposób, że wyświetlana jest w nawiasach kwadratowych (`[ ]`); w tym przypadku `L [ListFldrs]`. Ta komenda zostanie wybrana w przypadku naciśnięcia klawisza **Enter**.

Program **pine** można przełączyć (patrz str. 12.0.1) w tryb pracy z klawiszami funkcyjnymi. Wówczas wszystkie polecenia wydajemy naciskając te klawisze. Ponieważ różne programy emulujące terminale definiują w bardzo różny sposób znaczenia różnych klawiszy funkcyjnych – nie będziemy tu opisywać tego przypadku.

W dalszych opisach wszystkie komendy będziemy pisać **wielkimi** literami – ale spokojnie możemy się tym nie przejmować – naciskając tylko odpowiedni klawisz (na klawiaturze opisane są one zazwyczaj wielkimi literami).

Komendy dostępne w menu głównym:

C **C**ompse message – komenda dostępna w menu głownym, podczas przeglądania folderów, przeglądania katalogu folderu i czytania listu; przełącza **pine** w tryb przygotowywania listu.

I folder **I**ndex – komenda dostępna w menu głównym, podczas przeglądania folderów i czytania listu; przełącza w tryb przeglądania zawartości skrzynki pocztowej (podane informacje to: data nadnia listu, nadawca i temat listu). Jedna z wiadomości będzie wyróżniona – jest to wiadomość bieżąca.

L folder **L**ist – komenda dostępna w menu głównym, podczas przeglądania katalogu folderu i czytania wiadomości; wyświetla listę wszystkich skrzynek pocztowych użytkownika. Korzystając z klawiszy kursora można podświetlić folder, ktory chcemy przeglądać i przejść do przeglądania naciskając klawisz **Return**.

A **A**ddress book – komenda dostępna w jedynie w menu głównym – włącza funkcję zarządzania książkami adresowymi (patrz str. 11).

S **S**etup – komenda dostępna jedynie w głównym menu; przełącza w tryb konfigurowania (patrz również str. 12.1) programu **pine**; można tu ustawić praktycznie wszystkie konfigurowalne opcje programu.

Q **Q**uit – zakończ pracę.

Poniższe komendy dostępne są z głównego menu (chociaż nie są widoczne w głównym spisie).

O **O**ther commands – inne komendy; komenda dostępna praktycznie w każdym menu, powoduje wyświetlenie w dolnej części ekranu podpowiedzi o „kolejnej porcji" dostępnych komend,

G **G**oto – komenda dostępna w menu głównym, podczas przeglądania folderów, przeglądania katalogu folderu i czytania listu; pozwala przejść do nazwanego przez użytkownika folderu. Folder może pochodzić ze zdefiniowanego przez użytkownika zestawu lub być zupełnie nowym folderem. W jaki sposób definiować foldery piszemy na str. 10; po wydaniu tej komendy możemy używać następujących funkcji:

Ctrl–N następna kolekcja folderów,

Ctrl–P poprzednia kolekcja,

Ctrl–T przejście do listy folderów.

R **R**elease Notes – komenda wyświetla podstawowe informacje o programie, jego historii i autorach.

K **K**eyboard Lock – pozwala zablokować klawiaturę terminala gdy chcemy odejść od niego na chwilę; (wymaga odpowiedniego skonfigurowania (patrz str. 12.0.1) – standardowo jest wyłączona).

B Report **B**ug – komenda dostępna jest również z każdego poziomu podpowiedzi; pozwala wysłać list do autorów programu.

N podświetl w menu następną pozycję.

P podświetl w menu poprzednią pozycję (klawiszy **N** i **P** można używać gdy z jakichś powodów „nie działają” klawisze kursorów).

J ♣ **J**ournal komenda pozwalająca prześledzić czynności, które wykonywał ostatnio użytkownik – przydatne podczas rozwiązywania problemów.

Rozdział 5

Folder

Indeks każdego folderu zawierającego pocztę wygląda tak:

```
  PINE 3.91   FOLDER INDEX                Folder: INBOX  Message 1 of 20 NEW

->N 1   May 30 Daniela Baszkiewic    (889) Re: Internet i standardy polskich lit
  N 2   May 30 Daniela Baszkiewic  (1,854) Re: sklad grupy inicjatywnej w WWW
  N 3   May 30 M.Car               (1,247) Re: Odpowiedzi na pytania Macka i dan
  N 4   May 30 M.Car               (1,166) Re: Prezentacja IdS (na prosbe Daniel
  N 5   May 30 M.Car               (2,211) Re: Internet i standardy polskich lit
  N 6   May 30 Andrzej Resztak     (2,040) Zycie Warszawy
  N 7   May 30 M.Car               (1,109) Re: sklad grupy inicjatywnej w WWW
+ N 8   May 30 To: myszka@ldscoux  (3,387) Zebranie
  N 9   May 30 Piotr Piesik        (1,904) Re: Internet i standardy polskich lit
+ N 10  May 30 Zygmunt Krawczyk    (2,887) Informacje o J200 i J210
  N 11  May 30 Piotr Piesik          (987) Re: Internet i standardy polskich lit
  N 12  May 30 Piotr Piesik          (936) Re: Internet i standardy polskich lit
  N 13  May 30 Michal Szafranski   (2,926) Re: kampania wyborcza?
  N 14  May 30 Piotr Piesik        (1,319) Re: Internet i standardy polskich lit
  N 15  May 30 Piotr Piesik        (3,262) Re: Internet / sprzet / lynx
  N 16  May 30 rill@telecomm.tadi  (1,892) [HPADM] Softbench Tab Stops
  N 17  May 30 Daniela Baszkiewic  (3,547) Ids. PSI, wladze, rozwiazania fair i
  N 18  May 30 Piotr Piesik        (1,453) Re: sklad grupy inicjatywnej w WWW
  N 19  May 30 Administrador do G  (1,160) Gopherd
                [Folder "INBOX" opened with 20 messages]
? Help       M Main Menu  P PrevMsg     - PrevPage    D Delete      R Reply
O OTHER CMDS V [ViewMsg]  N NextMsg   Spc NextPage    U Undelete    F Forward
```

Przed numerem listu widzimy (przy wielu listach) znaczek; ma on następujące znaczenie:

N (**N**ew) nowy list (nie był jeszcze czytany),

(nic – odstęp) list już czytany,

D (**D**eleted) list zaznaczony do skasowania,

A (**A**nswered) list, na który udzieliliśmy odpowiedzi (używając komendy **R**eply),

+ list adresowany osobiście do Ciebie (w odróżnieniu od listów które otrzymujemy gdyż nasz adres umieszczono w polu **Cc:** lub jesteśmy czytelnikami jakiejś listy dyskusyjnej),

X zaznaczony – list został zaznaczony do wykonania operacji na grupie listów,

* ważny – wskazany za pomocą komendy „flag” (*).

Za numerem podana jest data wysłania listu (standardowo listy są szeregowane w kolejności nadejścia a nie wysłania). Kolejne pole to nadawca. Jeżeli sam jesteś nadawcą listu wówczas w polu tym będzie wpisany adresat listu (**To:**).

Liczba w nawiasach podaje wielkość listu w bajtach (znakach). Ostatnie pole to temat (**Subject:**) listu.

5.1 Wiadomości

Naciśnięcie klawisza **V** – **V**iew (lub Enter) powoduje wyświetlenie (patrz str. 7) podświetlonego listu. Klawisze kursorów („strzałka" do góry, „strzałka" do dołu, ale też **P** i **N**) pozwalają przesuwać podświetlenie na kolejne wiadomości. Klawisz „odstęp" albo + wyświetla następną, a – poprzednią „stronę" ideksu. Naciskając klawisz **J** (**J**ump) możemy ptrzenieść się do wiadomości o podanym numerze.

Wiadomości możemy „wyszukiwać" używając komendy **W** (**W**hereis). Pozwala ona na wyszukiwanie w kartotece listów określonego słowa. Przeszukuje to co widać na ekranie: nadawcę listu i temat. Pozwala ona również szybko przemieścić się na początek indeksu: w odpowiedzi na pytanie o szukane słowo naciskamy klawsiz **Ctrl–Y** i na koniec (**Ctrl–V**). Naciśnięcie klawisza **J**ump pozwala na przejście do wiadomości o podanym numerze.

Wskazaną wiadomość możemy:

S (**S**ave) przenieść do innego folderu (naciśnięcie klawisza **Ctrl–T** powoduje wyświetlenie listy wszystkich folderów – klawiszami strzałek moazna wybrać interesujący nas folder),

E **E**xport zapisać w pliku tekstowym,

Y pr**Y**nt wydrukować,

D (**D**elete) skasować (zostanie ona jedynie zaznaczona jako „przeznaczona" do skasowania, jest kasowana gdy już kończymy prace z programem),

U (**U**ndelete) „odkasowac" (zlikwidować znacznik),

* zaznaczyć jako: * „ważną", **N** „nową", **D** „skasowaną", **A** na którą odpowiedzieliśmy (lub używając znaczka **!** zanegować wybór),

| przekazać jako standardowe wejście (pipe) dla dowolnej komendy systemu UNIX.

Zwracam uwagę na różnicę pomiędzy komendami **S**ave i **E**ksport. Gdy użyjemy komendy **S** wiadomość (w formacie e–mail) jest przenoszona do innego folderu (foldery sa umieszczane zazwyczaj w kartotece $HOME/mail lub $HOME/Mail) i może być w dalszym ciągu czytana za pomocą programu **pine**. Komenda **E**xport powoduje zapisanie listu do pliku tekstowego (standardowo w głównej kartotece użytkownika).

Wszystkie czynności związane z wysyłaniem poczty, a więc **R**eply – odpowiedź na list, **F**orward – „podesłanie" listu osobie trzeciej. **B**ounce – odesłanie listu osobie trzeciej (operacja przypominająca skreślenie na kopercie adresu odbiorcy, wpisanie nowego adresu i przekazanie listu poczcie) oraz **C**ompose zostały opisane w rozdziale poświęconym wysyłaniu poczty, na str. 8.

Naciskając klawisz **T**ake addres można „pobrać" adres z bieżącego listu i wpisać go do książki adresowej. Omówimy to później (patrz str. 11).

5.2 Kolejność wiadomości

Kolejność wyświetlania indeksu można zmienić naciskając klawisz **$**, a następnie wybierając jedną z poniższych możliwości:

S według tematów (**S**ubject),

A według daty/czasu nadejścia (**A**rrival),

F według adresu nadawcy (**F**rom),

D według daty/czasu wysłania (**D**ate),

Z według wielkości (si**Z**e) przesyłki,

O zgodnie z wątkami dyskusji (**O**rderedSubject): listy sortowane są według tematów, a w ramach tamatów według daty wysłania; pozwala to śledzić dyskusję na jeden temat w kolejności jej rozwijania się.

Dodatkowo, można odwrócić porządek sortowania wybierając opcję **R** (**R**everse).

Zmiana kolejności wyświetlania wiadomości nie ma żadnego wpływy na kolejność umieszczenia wiadomości w folderze.

Standardowo, listy pokazywane są w takiej kolejności w jakiej zostały zapisane do folderu.

5.3 Zaznaczanie listów

Do wykonania wielu operacji na kilku wybranych listach służą komendy zaznaczania (*select*) i „grupowego wykonywania komend" (*aggregate commands*).[1]

Komenda **;** (tak, „średnik") służy do zaznaczania komend na podstawie podanych kryteriów. Do dyspozycji są następujące możliwości:

C **C**urrent – zaznacza wiadomość bieżącą,

A **A**ll – zaznacza wszystkie wiadomości,

N **N**umber – zaznacza wiadomości o podanych numerach: 2-5,7-9,11,19

T **T**ext – zaznacza wiadomość zawierające określony tekst w polu (otwiera się kolejne menu):

- **T** **T**o: można wpisać wartość lub wybrać:
  - **Ctrl–T** bieżącą zawartość pola **To:**
  - **ctrl–R** bieżącą zawartość pola **From:**
- **F** **F**rom: można wpisać wartość lub wybrać:
  - **Ctrl–T** bieżącą zawartość pola **To:**
  - **ctrl–R** bieżącą zawartość pola **From:**
- **C** **C**c: można wpisać wartość lub wybrać:
  - **Ctrl–T** bieżącą zawartość pola **To:**
  - **ctrl–R** bieżącą zawartość pola **From:**
- **S** **S**ubject można wpisać wartość lub wybrać:

[1] Aby móc korzystać z tej możliwości należy odpowiednio skonfigurować (patrz str. 12.0.1)

Ctrl–X bieżącą zawartość pola **Subject:**

A **A**ll w treści listu (z pominięciem treści załączników).

S **S**tatus – zaznacza wiadomości na podstawie statusu wiadomości:

N wszystkie nowe,

I wszystkie ważne,

D skasowane,

A na które odpowiedzieliśmy,

! pozwala negować wybór (po naciśnięciu **!N** będą zaznaczane wszystkie wiadomości które **nie** mają ustawionego znacznika **N** – nowa).

D – na podstawie daty, pojawia się kolejne menu, z którego możemy wybrać:

O **O**n – dokładnie podanego dnia,

B **B**efore – przed podaną datą,

S **S**ince – od podanej daty;

w odpowiedzi na każde powyższe pytanie można nacisnąć:

Ctrl–T żeby wpisać datę bieżącą,

Ctrl–X żeby wpisać datę wysłania wskazanego listu.

Gdy już zaznaczymy jakieś wiadomości, kolejne zaznaczanie odbywa się nieco inaczej. Program daje możliwość dokonania zmian: można skasować zaznaczenie (*unselect*) wszystkich wiadomości (**A**ll) lub tylko bieżącej (**C**urrent). Kolejne zaznaczanie może być dodawane logicznie (**B**roaden) lub mnożone logicznie (**N**arrow) do już istniejącego.

Procedurę zaznaczania można powtarzać wielokrotnie, żeby uzyskać żądany efekt.

Na zaznaczonych wiadomościach można wykonywać różne operacje. Najprostsza z nich to **Z**oom. Pozwala ona „zawęzić” forlder tak, że widać będzie **tylko** zaznaczone listy. Możemy je ułożyć w interesującej nas kolejności i przeglądać.

Stosując komendę **A**pply możemy do wszystkich wiadomości zastosować jedno polecenie (które normalnie stosowaliśmy do pojedyńczego listu); zachowanie programu dosyć trudno precyzyjnie (i krótko) opisać, dlatego polecamy eksperymentowanie:

D **D**elete – kasujemy (czy raczej zaznaczamy do skasowania) wszystkie listy,

U **U**ndelete – likwidujemy znacznik kasowania,

S **S**ave – przenosimy wszystkie listy do innego folderu,

E **E**xport – zapisuje wiadomości w pliku,

Y pr**Y**nt – drukuje wszystkie zaznaczone przesyłki,

| – przekazuje wszystkie listy jako standardowe wejście wybranej komendzie systemu Unix,

T **T**ake address – pobiera adresy nadawców listów i pozwala wpisać je do książki adresowej,

* zaznacza wskazane listy (patrz na komendę *flag* na str. 5.1)

F **F**orward – pozwala „podrzucić" wszystkie zaznaczone listy innemu odbiorcy; program daje do wyboru dwie możliwości:

- wszystkie listy przesylane sa jako jedna „normalna" przesyłka,
- wszystkielisty przesyłane są jako „wieloczęściowa" przesyłka sformatowana zgodnie z zasadami MIME; odbiorca posuiadający dobry program odczytu poczty MIME będzie w stanie „wyłuskać" z przesyłki pojedyńcze listy.

R **R**eply – pozwala odpowiedzieć na kilka listów równocześnie... tę operację najlepiej wypróbować samemu `:-)`

Rozdział 6

Kartoteka folderów

Spis wszystkich skrzynek pocztowych może wyglądać tak:

```
  PINE 3.91   FOLDER LIST                          Folder: INBOX  20 Messages

--------------------------------------------------------------------------------
                            Incoming Message Folders
--------------------------------------------------------------------------------

INBOX               ldhp715             joe

--------------------------------------------------------------------------------
Folder-collection <mail/[]>  ** Default for Saves **                    (Local)
--------------------------------------------------------------------------------

sent-mail           saved-messages      Mathematica         bernardyn
czwartek.gz         isoc.gz             kdmo                matlab
mbox_               mime_mbox           misiak              piatek.gz
poczt               poczta.gz           poni.gz             porcja.gz
rfc.gz              sent-mail-mar-1995  sroda               wtorek.gz

--------------------------------------------------------------------------------
News-collection <News on sun1000.ci.pwr.wroc.pl>                       (Remote)
--------------------------------------------------------------------------------

? Help       M Main Menu  P PrevFldr    - PrevPage    D Delete      R Rename
O OTHER CMDS V [ViewFldr] N NextFldr  Spc NextPage    A Add
```

Rozdział 7

Odczyt listu

Oby przejrzeć pocztę należy przejść do folderu zawierającego pocztę przychodzącą. Standardowo nazywa się on **INBOX**. W tym celu będąc w menu głównym naciskamy **I**, albo przechodzimy do menu zawierającego spis wszystkich folderów wybierając folder **L**ist, następnie wybieramy interesujący nas folder, a w folderze list – wygląda on mniej więcej tak:

```
  PINE 3.91   MESSAGE TEXT     <mail\[]> PONIE(READONLY)  Msg 41 of 58 13%

Date: Fri, 9 Jun 1995 12:21:55 +0200 (METDST)
From: Bart Muyzer <Bart.Muyzer@cv.ruu.nl>
To: hpux-admin@cv.ruu.nl
Subject: [HPADM] Update #3 of HP resources list

Dear list,

Here's again an update of the HP resources list. The HTML version is available
as http://hpux.ced.tudelft.nl/OTHER_INFO/other_servers.html.

Please keep sending any comments and suggestions to me. Thanx,

                                                        >] Bartm [<
--
   Bart Muyzer, Systems and Network Administrator, Imaging Centre Utrecht,
  University Hospital Utrecht, Heidelberglaan 100, E02.222, 3584 CX Utrecht
   Holland. Fax: +31-30-513399. Tel: +31-30-506711 (w), +31-3402-52157 (h).
E-mail: Bart.Muyzer@cv.ruu.nl, Web: http://www.cv.ruu.nl/~bartm, [WHOIS: BJM9]
+++++++++++++++++++++++++++++++++++++++++++++++++++++++++++++++++++++++++++++++


? Help       M Main Menu  P PrevMsg     - PrevPage    D Delete      R Reply
O OTHER CMDS V ViewAttch  N NextMsg   Spc NextPage    U Undelete    F Forward
```

Wiadomość możemy przeglądać używając klawiszy strzałek (przesunięcie o jeden wiersz w górę lub w dół), + (lub odstęp) następny i − poprzedni „ekran". Możemy poszukiwać określonych słów używając funkcji **W**hereis.

Inne funkcje dostępne w tym miejscu są praktycznie identyczne z tymi dostępnymi podczas przeglądania indeksu poczty (patrz str. 5)

N **N**ext – przejście do następnego listu,

P **P**revious – przejście do listu poprzedniego,

D **D**elete – skasowanie listu,

U **U**ndelete – „odkasowanie" listu,

Y Pr**Y**nt – drukowanie listu,

* Flag – zaznaczanie listu,

S **S**ave – zapis listu w postaci folderu,

E **E**xport – zapis listu do pliku,

J **J**ump – pozwala przejść do wiadomości o podanym numerze,

Tab (klawisz Tab) powoduje przejście do następnej nowej (nieczytanej) wiadomości, a jeżeli nie ma już takiej w bieżącym folderze – przejście do następnego foldera.

Komenda **H**eaders (dostępna również w menu **F**older) pozwala przełączać tryb wyświetlania listów: z takiego, w którym wyświetlane są tylko podstawowe nagłówki na tryb wyświetlania wszystkich.

Listy zawierające multimedialne załączniki wyświetlane są standardowo – pojawia się tylko informacja o załącznikach – ich listę można wyświetlać komendą **V**iew (wychodzimy z tej funkcji wybierając **E**xit). Tak wygląda przesyłka multimedialna prezentowana już wcześniej.

```
  PINE 3.91   MESSAGE TEXT      <mail\[]> PONI(READONLY)  Msg 7 of 44 ALL

Date: Mon, 12 Jun 1995 07:46:38 +0200 (METDST)
From: Wojciech Myszka <myszka@ldhpux.immt.pwr.wroc.pl>
To: myszka@ldhp715.immt.pwr.wroc.pl
Subject: Test obrazka
Parts/attachments:
   1 Shown   6 lines  Text
   2        42 KB     Image, "Prosty obrazek"
----------------------------------------

To jest prosty test

--
Wojciech A. Myszka                          myszka@ldhpux.immt.pwr.wroc.pl
Technical University of Wroclaw, Institute of Material Science
and Technical Mechanics, Smoluchowskiego str. 25
50-370 Wroclaw, Poland, tel. (+48 71) 21-50-28, fax () 21-12-35
  [Part 2, "Prosty obrazek"  Image/GIF  42KB]
  [Can not display this part. Use the "V" command to save in a file]


                             [ALL of message text]
? Help       M Main Menu  P PrevMsg     - PrevPage    D Delete      R Reply
O OTHER CMDS V ViewAttch  N NextMsg   Spc NextPage    U Undelete    F Forward
```

A tak lista załączników:

```
  PINE 3.91   ATTACHMENT INDEX      <mail\[]> PONI(READONLY)  Msg 7 of 44

-> 1    6 lines   Text
   2   42 KB      Image, "Prosty obrazek"






















? Help       E Exit Index P PrevAttch   - PrevPage
             V [View]     N NextAttch Spc NextPage    S Save        W WhereIs
```

Zupełnie „,nieskonfigurowany" **pine** pozwoli załącznik binarny zapisać (po rozkodowaniu) do pliku w bieżącej kartotece użytkownika – po wydaniu komendy **S**ave. W przypadku poprawnego skonfigurowania pozwoli w sposób „poprawny" (po wydaniu komendy **V**iew) odbierać wszelkie załączniki multimedialne – o ile warunki techniczne na to pozwalają `:-)`.

Wszystkie czynności związane z wysyłaniem poczty, a więc **R**eply – odpowiedź na list, **F**orward – „podesłanie" listu osobie trzeciej. **B**ounce – odesłanie listu osobie trzeciej (operacja przypominająca skreślenie na kopercie adresu odbiorcy, wpisanie nowego adresu i przekazanie listu poczcie) oraz **C**opmose zostały opisane w rozdziale poświęconym wysyłaniu poczty, na str. 8.

Rozdział 8

Przygotowanie listu

Użycie komendy **C**ompose (oraz komend **R**eply i **F**orward) przełącza program **pine** w tryb komponowania listu. Na ekranie pojawia się obraz wyglądający mniej–więcej tak:

```
  PINE 3.91   COMPOSE MESSAGE                  Folder: INBOX  144 Messages

To      :
Cc      :
Attchmnt:
Subject :
----- Message Text -----


Wojciech A. Myszka                            myszka@ldhpux.immt.pwr.wroc.pl
Technical University of Wroclaw, Institute of Material Science
and Technical Mechanics, Smoluchowskiego str. 25
50-370 Wroclaw, Poland, tel. (+48 71) 21-50-28, fax () 21-12-35
--
 GOVERNMENT ECONOMIST VIRUS: Nothing works, but all your diagnostic software
 says everything is fine.






^G Get Help  ^X Send      ^R Rich Hdr  ^Y PrvPg/Top ^K Cut Line  ^O Postpone
^C Cancel    ^D Del Char  ^J Attach    ^V NxtPg/End ^U UnDel Line^T To AddrBk
```

W górnej części ekranu widać nagłówki listu oreślające odbiorców i temat listu oraz jego „załączniki” (*Attchmnt* skrót od *Attachments*). Po naciśnięciu klawisza **Ctrl-R**(*each headders*) – pojawia się bogatszy zestaw nagłówków (dodatkowo **Bcc:**,[1] **Newsgrps:**,[2] **Fcc:**[3]). **pine** posiada rzadką umiejętność wysłania przesyłki **równocześnie** do newsów i na wskazany adres e–mail.

Jak wiele innych programów pocztowych, program **pine** pozwala na dołączanie do każdego listu przygotowanego wcześniej „podpisu” (*signature*). Jest on najczęściej pamiętany w pliku `.signature`. Pozwala to ułatwić proces przygotowywania listów.

Historia „podpisów” jednak jest inna. Otóż w czasach poczty UUCP, gdy (z powodów błędów konfiguracji, kłopotów w połączeniach modemowych) list nie mógł dotrzeć do odbiorcy, albo miał tak zniekształcony adres nadawcy, że nie można było nań odpowiedzieć potrzebna była informacja o tym jak zawiadomić nadawcę o kłopotach. Stąd utarł się zwyczaj umieszczania w „podpisie” (zwanym czasem po polsku „sygnaturką”) telefonu i adresu „konwencjonalnego”.

[1] Blind Carbon copy.

[2] Newsgroups – lista grup newsowych, do których ma być dostarczona przesyłka.

[3] File carbon copy – nazwa pliku gdzie ma byc wpisana kopia wysyłanego listu.

Ze względu na oszczędność przepustowości łącz przyjęto zasadę że podpis nie powinien być dłuższy niż cztery linie. Z czasem jednak sygnaturki stały się miejscem umieszczania różnych „mądrych" sentencji czy różnego rodzaju obrazków. Niektóre z nich są bardzo małe i zabawne.

Jakie nagłówki pojawią się podczas komponowania listu zależy od użytkownika (patrz na str. 12.0.1).

Do komponowania listu wykorzystywany jest bardzo prosty edytor o nazwie **pico**, ale można tak skonfigurować **pine**, aby używał innego edytora (patrz str. 12.0.1), przy czym do wyboru są dwa możliwe zachowania programu:

- będzie automatycznie wybierał (patrz str. 12.0.1) inny edytor po przejściu kursorem poniżej linii `----- Message Text -----`,
- pozwoli (patrz str. 12.0.1) wybrać alternatywny edytor komendą **Ctrl–_** (**Ctrl**–„podkreślenie").

Kolejną ciekawą cechą programu jest możliwość przerwania przygotowywania listu. Umożliwia to funkcja postp**O**ne (uaktywniana za pomocą klawisza **Ctrl–O**). (Nie jest ona oczywiście dostępna w innym niż **pico** edytorze, a więc, jeżeli używamy innego edytora, tylko w polach nagłówków.)

Po wstrzymaniu wysyłki listu, można do niego powrócić. (Użytkownik może mieć kilka „rozpoczętych" listów.) Po wybraniu funkcji **C**ompose (z każdego menu gdzie jest ona dostępna) użytkownik jest pytany czy chce kontynuować wstrzymany list. Program podpowiada również, że odpowiedź **N**o (Nie) nie skasuje „rozpoczętego" listu – pozwoli jedynie rozpocząć pisanie nowego. Gdy jednak wybierzemy fonkcję kontynuacji, a mamy rozpoczętych kilka listów – pojawia się menu identyczne jak to, dostępne podczas przeglądania poczty. Wybieramy odpowiedni list i kontynuujemy jego edycje. Mamy oczywiście możliwość ponownego wstrzymania jego wysyłki.

Wysłanie listy następuje po naciśnięciu klawisza **Ctrl–X**. **Ctrl– C** pozwala na zaniechanie wysłania listu.

8.1 Pico

Program **pico** jest bardzo prostym edytorem, o niezbyt wielu możliwościach, używanym standardowo przez **pine** do przygotowywania poczty. Może być on z powodzeniem wykorzystany do edycji dowolnych plików tekstowych.

W swych ideach jest bardziej podobny do edytorów dostępnych w środowisku DOS niż edytor **vi** standardowo dostępny w systemach UNIXowych.

Podstawowa różnica polega na tym, że **pico** rozpoczyna pracę w trybie „wstawiania". Nie ma, jak **vi**, osobnego trybu wydawania komend. Bardzo elementarny zestaw komend dostępny jest za pośrednictwem klawiszy funkcyjnych (gdy **pine** został tak skonfigurowany), lub klawiszy literowych naciskanych równocześnie z klawiszem **Ctrl**. W dolnej części ekranu dostępne są skrócone podpowiedzi. Ekran podczas pracy z edytorem **pico** wygląda tak:

```
   UW PICO(tm) 2.5                   File: pico.t

\section{Pico}

Program {\bf pico}\index{pico} jest bardzo prostym edytorem, o niezbyt wielu
mozliwosciach, uzywanym standardowo przez {\bf pine} do przygotowywania
poczty. Moze byc on z powodzeniem wykorzystany do edycji dowolnych
plikow tekstowych.

W swych ideach jest bardziej podobny do edytorow dostepnych w
srodowisku DOS niz edytor {\bf vi}\index{vi} standardowo dostepny w
systemach UNIXowych.

Podstawowa roznica polega na tym, ze {\bf pico} rozpoczyna prace w
trybie ,,wstawiania''. Nie ma, jak {\bf vi}, osobnego trybu wydawania
komend. Bardzo elementarny zestaw komend dostepny jest za posrednictwem
klawiszy funkcyjnych (gdy {\bf pine} zostal tak skonfigurowany), lub
klawiszy literowych naciskanych rownoczesnie z klawiszem {\bf Ctrl}.

W dolnej czesci ekranu dostepne sa skrocone podpowiedzi. Ekran podczas
pracy z edytorem {\bf pico} wyglada
\htmladdnormallink{tak:}{http:/../toolex/picoa.gif}
                                [ Read 23 lines ]
^G Get Help  ^O WriteOut  ^R Read File ^Y Prev Pg   ^K Cut Text  ^C Cur Pos
^X Exit      ^J Justify   ^W Where is  ^V Next Pg   ^U UnCut Text^D Del Char
```

W trakcie pracy z edytorem **pico** dostępne są klawisze kursorów (to znaczy te ze strzałkami) – przynajmniej na wszystkich terminalach zgodnych (czy wywodzących się) z rodziny vt (vt100, vt200, vt300, ansi, xterm).

Gdzy z jakichś powodów klawisze kursorów nie działają, możemy używać zestawu:

```
                      Ctrl-W Ctrl-Y

                         Ctrl-Y

                         Ctrl-P
Ctrl-A                Ctrl-B  Ctrl-F                 Ctrl-E
                         Ctrl-N

                         Ctrl-V

                      Ctrl-W Ctrl-V
```

(**Ctrl–A** początek wiersza, **Ctrl–E** koniec.)

Do przemieszczania się z większym krokiem używamy klawiszy **Ctrl–V**: następna strona i **Ctrl–Y**: poprzednia strona. Wyszukiwać ciąg znaków (bez rozróżniania wielkich i małych) możemy za pomocą komendy **Ctrl–W**; jeżeli zamiast poszukiwanego ciągu znaków podamy **Ctrl–Y** znajdziemy się na początku pliku, a gdy podamy **Ctrl–V** na jego końcu.

„Help" dostępny jest po naciśnięciu **Ctrl–G**(*et Help*). **Ctrl–C** podaje informacje o aktualnym położeniu kursora.

Zewnętrzny plik można włączyć do treści już edytowanego używając komendy **Ctrl–R** (zamiast mozolnie wpisywać nazwę pliku możemy nacisnąć klawisz **Ctrl–T** aby uzyskać dostęp do listy plików).

Klawisz **Ctrl–T** naciskany w trakcie edycji powinien uruchomić program sprawdzający poprawność pisowni (spelling checker).

Linie tekstu można skasować naciskając klawisz **Ctrl–K**, a skasowany tekst odtworzyć (na przykład w innym miejscu) za pomocą komendy **Ctrl–U**. Jeżeli chcemy operować na większych niż linia (lub mniejszych) fragmentach tekstu używamy komendy zaznaczania bloku: **Ctrl–^** (na większości klawiatur trzeba równocześnie nacisnąć trzy klawisze: **Ctrl**, **Shift** i klawisz **6**).

Ctrl–J powoduje przeformatowanie bieżącego ustępu tekstu (ustępy są ograniczone albo co najmniej jedną pustą linią, albo linią zaczynającą się od „wcięcia"). Operację możemy anulować (o ile nie zmieniliśmy położenia kursora) naciskając **Ctrl–U**; przeformatowanie polega na usunieciu nadmiarowych odstępów (za wyjatkiem tych wystepujacych po kropce) i takie przenoszenie słów aby wiersze tekstu nie przekraczały 73 kolumny.

Klawisz **backspace** kasuje znak na lewo od kursora, a **Ctrl–D** znajdujący się „pod" kursorem.

Ctrl–O zapisuje poprawiony tekst do pliku, a **Ctrl–X** pozwala wyjść z edytora (podczas komponowania listu jest to równoznzczne z poleceniem wysłania listu).

8.1.1 Uruchomienie programu

Normalnie nie musimy się poniższymi informacjami przejmować. Jeżeli jednak ktoś tak polubi edytor **pico**, że zechce go wykorzystywać w codziennej pracy podajemy podstawowe informacje. Program uruchamia się w sposób następujący:
`pico [-f] [+`*n*`] [-n`*n*`] [-t] [-v] [-w] [-z] [`*file*`]`

Gdzie:

`-f` program korzysta z klawiszy funkcyjnych,

`+`*n* po uruchomieniu kursor ustawiony jest w linii o numerze *n*,

`-n`*n* **pico** co *n* sekund sprawdza czy nie nadeszła nowa poczta (standardowo co 180 s, minimalan wartość dla *n* to 30),

`-t` uruchamia edytor w trybie „narzędziowym": program pracuje specjalnie na rzecz innego programu,

`-v` otwiera plik w trybie tylko do odczytu,

`-w` wyłącza łamanie linii (pozwala na edycję plików o długich wierszach),

`-z` zezwala na zawieszenie pracy edytora po naciśnięciu klawisza **Ctrl–Z**,

file nazwa pliku.

8.2 Compose – Reply – Forward – Bounce

Na zakończenie parę zdań poświęcimy problemom różnic pomiędzy wymienionymi w tytule sposobami wysyłania listów.

8.2.1 Compose

Wysyłamy list do osby, której adres znamy (adres musimy wpisać własnoręcznie lub pobrać z książki adresowej). Sytuacja najprostsza.

8.2.2 Reply

Otrzymaliśmy od kogoś list. Pragniemy ustosunkować się do jego treści. Używamy funkcji **R**eply. Adres pobierany jest z treści listu. Piszący list może wybrać czy odpowiedź ma iść na adres pobrany z nagłówka **From:** czy z nagłówka **Reply-To:**, czy ma być wysłana do wszystkich odbiorców listu.

Bardzo wiele programów pocztowych (w tym **pine**) po odpowiednim skonfigurowaniua (patrz na str. 12.0.1) pozwala na automatyczne umieszczenie w treści odpowiedzi zacytowanego listu, na który odpowiadamy.

Jest to bardzo wygodne, zwłaszcza wtedy, gdy osoba, z którą korespondujemy prowadzi obfitą wymianę listów. Pozwala to na przypomnienie „o czym była mowa".

8.2.3 Forward

Ta sytuacja jest zupełnie inna. Czytamy interesujący list i chcemy informacje w nim zawarte przekazać osobie trzeciej. „Podrzucamy" wówczas list tej osobie. Program **pine** automatycznie cytuje całą wiadomość (podając przez kogo był list wysłany, do kogo adresowany, kiedy nadany i czego dotyczył). Bardzo wyraźnie podaje „`Forwarded message`" (ale możemy to skasować). Adres odbiorcy musimy podać podobnie jak w przypadku wysyłania każdego innego listu (wpisać ręcznie lub pobrać z książki adresowej).

Kursor umieszczany jest na poczatku listu, tak że mamy możliwość umieszczenia swoich uwag w tym miejscu.

8.2.4 Bounce

List, który otrzymaliśmy przeadresowywujemy do kogo innego. (Tak, jak wtedy, gdy na kopercie listu skreślamy nasz adres, piszemy następny i oddajemy na pocztę.) **pine** dodaje nagłówki: `Resent-Date:`, `Resent-From:`, `Resent-To:`, i `Resent-Message-Id:`.

Pozwala to bardzo dokładnie zidentyfikować kto był nadawcą listu, a kto go odesłał.

Adres podajemy jak zwykle.

Rozdział 9

Czytanie/wysyłanie news – w trakcie...

Czytanie/wysyłanie news[1] jest identyczne z czytaniem wysyłaniem „zwykłych" listów. Ma to swoje zalety (ukrywa przed początkującym pewną ich specyfike, pozwala używać jednego narzędzia do dwóch różnych rzezcy) ale też pewne wady (ukrywa przed początkującym pewną ich specyfike). W każdym razie autorzy programu **pine** uczynili wiele, aby czynność ta nie różniła się niczym od czytania listów.

Program **pine** przyjmuje, że każda grupa newsowa jest nowym folderem (otwieranym zawsze **tylko do odczytu**). Foldery te mogą być dostępne lokalnie lub zdalnie: albo za pomocą standardowego protokołu NNTP, albo za pomocą protokołu IMAP.

W każdym przypadku **pine** korzysta z pliku `.newsrc` zawierającego informacje o wszystkich grupach do których użytkownik sie „zapisał" i o przeczytanych już artykułach. Robi z niego jednak nieco inny użytek.

Pozwala to (z pewnymi ograniczeniami) korzystać rownocześnnie z różnych narzędzi do zctania newsów.

Podstawowa różnica polega na tym, że w „zwykłym" programie czytania newsów (na przykład **tin**) wiadomość raz przeczytana już nie pojawia się przed oczyma czytającego (jest „kasowana"). W programie **pine** musimy użyć komendy kasowania **D** explicite żeby przestać widzieć przeczytane newsy.

[1] Czy ktoś wreszcie wymyśli na to jakąś polską nazwę? Proszę o wszelkie informacje na adres myszka@immt.pwr.wroc.pl

Rozdział 10

Zarządzanie folderami – w trakcie...

10.1 Co to jest folder?

Foldery to po prostu pliki, gdzie zostały zapisane listy. Zwykle użytkownik będzie miał do czynienia z trzema podstawowymi folderami:

INBOX tak nazywa się w programie **pine** plik, gdzie wpisywane są przez system pocztowy wszystkie przychodzące listy; zwykle jest to plik o nazwie użytkownika znajdujący się w kartotece `/usr/mail` lub `/usr/spool/mail`,

sent-mail katalog wysłanych listów – gdzie mogą być zapisywane kopie wszytkich wysyłanych przez użytkownika listów,

saved-mail plik, gdzie użytkownik wpisuje (komendą **S**ave) te listy, które chce przechować na później.

Mimo, że foldery to pliki w systemie plików Twojego komputera, są one zbudowany w ściśle określony sposób – użytkownik (nie mając odpowiedniej wiedzy) nie powinien zmieniać ich zawartości edtytorem tekstu, ani innymi narzędziami.

Użytkownik może tworzyć dodatkowe foldery w miarę potrzeb, ich nazwy muszą być nazwami, które akceptuje system operacyjny dla nazw plików. W wersji DOSowej (Windowsowej) programu pliki zawierające listy mają trzyznakowe „rozszerzenie" nazwy `.MTX`.[1] Wersja DOSowa potrafi czytać Unixowe foldery, ale nie pozwala na dokonywanie zmian (są one otwierane w trybie *read–only*).

10.2 Kolekcje folderów

Program **pine** dodatkowo rozróżnia pojęcie „kolekcji folderów" (*folder collections*). Normalnie każda taka „kolekcje" jest przedstawiona z uwagą: „Select Here to See Expanded List". „Najechanie" kursorem na ten napis i naciśnięcie klawisza Enter spowoduje „otworzenie" kolekcji. Można to zmienić wywołując program **pine** z opcją `-l`, lub odpowiednio go konfigurując (patrz str. 12.0.1).

W pierwszym przybliżeniu kolekcja to kartoteka (*directory*) gdzie są przechowywane foldery. W kolejnym przybliżeniu trzeba powiedzieć, że kolekcja to kartoteka na **jednym**

[1] Można to zmienić nadając odpowiednią wartość zmiennej konfiguracyjnej `folder-extension`

komputerze gdzie przechowywane są foldery. Bowiem cechą charakterystyczną odróżniającą program **pine** od innych jest możliwość czytania i przechowywania poczty na wielu komputerach (wszystkich tych, na których uruchomiono program **imapd** i użytkownik ma tam swoje „konto") – albo korzytsta z dostępu anonimowego (jeżeli serwer na to zezwala). Kolejne przybliżenie wymagało by jeszcze bardziej precyzyjnego określania czym jest „kolekcja" w przypadku newsów.

Ze względu na to, że **pine** może odczytywać foldery (i ich kolekcje) znajdujące się na różnych komputerach wykorzystując (oprócz dostępu lokalnego) protokoły komunikacji IMAP (*the Internet Message Access Protocol*) i NNTP (*the Network News Transport Protocol*) sposób podawania nazw folderów (i ich kolekcji) jest nieco skomplikowany.

Specjalną kategorią „kolekcji" są:

- „poczta nadchodząca" (*incoming folders*) będąca zbiorem odsyłaczy do skrzynek **INBOX** na różnych komputerach,
- „newsy" – kolekcja grup newsowych czytanych lokalnie lub zdalnie z serwera news, **pine** wie, że nie można wpisywać listów to tych folderów `:-)`

Podając nazwę kolekcji piszemy nazwę kartoteki zakończoną nawiasmi kwadratowymi:
`/Mail/[]`
wskazuje na (pod)kartotekę `Mail/` znajdującą się w głównej kartotece użytkownika.

Aby wskazać na kolekcję znajdującą się na innym komputerze podajemy nazwę w sposób następujący:
{*host.domain*/*protokół*}*kartoteka*[]
Gdzie:

host.domain nazwa komputera,

protokół rodzaj używanego do komunikacji protokołu: wpisać można **nntp** – dla newsów albo nic (wówczas pomijamy „/") i oznacza to użycie protokołu **imap**; można również wpisać **anonymous** – będzie to oznaczało „anonimowy" dostęp za pomocą protokółu **imap** – wymaga odpowiedniego skonfigurowania serwera **imapd**.

Jeżeli nazwę poprzedzimy gwiazdką:
`*{cyber.ict.pwr.wroc.pl/nntp}[]`
Oznacza to dostęp „read only" do folderów typu Bulletin-Board (tablica ogłoszeń), na przykład newsy.

Dostęp do kolekcji newsów może być realizowany za pomocą protokołu **nntp** lub protokołu **imap**.

10.3 Nazwy folderów

Składnia nazwy folderu jest bardzo podobna jak w przypadku kolekcji folderów – powinna ona wskazywać na konkretny plik.

folder na lokalnym komputerze podać musimy nazwę pliku (i ewentualnie nazwę kartoteki, w której się on znajduje) lub INBOX,

folder na oddalonym komputerze podać musimy nazwę komputera i typ protokołu komunikacyjnego.

Rozdział 11

Zarządzanie książkami adresowymi – w trakcie...

Program **pine** jak bardzo wiele programów pocztowych pozwala na tworzenie i zarządzanie książek adresowych.

Z menu głównego, wybierając funkcję **A**ddress book wchodzimy do głównego menu książki adresowej. Z udogodnień książki adresowej możemy korzystać podczas przygotowywania listu: w polach w których wpisuje się adres można naciskając klawisz **Ctrl–T** wejść dos książki adresowej, wybrać adres i powrócić do listu.

Rozdział 12

Konfiguracja

Konfiguracja programu **pine** nie jest sprawą specjalnie skomplikowaną. Trzeba jednak przyznać, że bardzo duża liczba parametrów które można modyfikować może w pierwszej chwili sprawiać pewne problemy.

Poprawnie skonfigurowany i zainstalowany program ofiarowywuje standardowy zestaw możliwości i umożliwia natychmiastowe rozpoczęcie pracy. W swej obsłudze program jest jednak nieco inny niż **elm**.[1]

Podstawowe pliki konfiguracyjne z których korzysta program to:

- `/usr/local/lib/pine/pine.conf.fixed` – systemowy plik konfiguracyjny (dotyczący wszystkich użytkowników) zawierający ustawienia, których użytkownicy nie mogą zmieniać,
- `.pinerc` znajdujące się w kartotece głównej użytkownika – „osobisty" plik konfiguracyjny,
- `/usr/local/lib/pine/pine.conf` – systemowy plik konfiguracyjny.

W pewnych sytuacjach (podczas czytania poczty multimedialnej) **pine** wykorzystuje zawartość pliku `/etc/mailcap` i `.mailcap` i plików wskazanych w zmiennej środowiska `MAILCAPS`.

Trzy pliki konfiguracyjne (`.pinerc`, `/usr/local/lib/pine/pine.conf`, `/usr/local/lib/pine/pine.conf.fixed`) mają identyczną budowę. `pine.conf.fixed` zawiera informacje, które nie mogą być zmienione przez użytkowników.

Aktualne parametry programu **pine** pobierane są (w kolejności malejącej ważności) z:

1. pliku `/usr/local/lib/pine/pine.conf.fixed`,
2. parametrów umieszczonych w linii komendy,
3. pliku konfiguracyjnego `.pinerc` w kartotece głównej użytkownika,
4. „systemowego" pliku konfiguracyjnego `/usr/local/lib/pine/pine.conf`,
5. parametrów „wbudowanych" w program **pine**.

[1]Nazwa **pine** była żartobliwie tłumaczona przez autorów programu w sposób następujący: **P**ine **I**s **N**o–longer **E**lm – pine to już nie elm `:-)`; czasami jednak tłumaczą ją oni jako: **P**rogram for **I**nternet **N**ews and **E**mail

Informacje zawarte w plikach konfiguracyjnych mają postać:
<*zmienna*> = <*wartość*>
Gdy *wartość* nie występuje – zmienna nie została „zainicjalizowana", aby nadać zmiennej wartość „pustą" należy zamiast *wartość* wpisać pusty łańcuch znaków (""); Cudzysłowów należy użyć również, aby nadać zmiennej wartość łańcuch znaków zawierający odstępy znajdujące się na początku lub końcu.

Niektóre zmienne mogą przyjmować wartość w postaci listy (ciągu łańcuchów znaków oddzielonych przecinkami); wówczas odpowiednie przypisanie wygląda następująco:
<*zmienna*> = <*wartość*>[, <*wartość*>, ...]
Lista może być kontynuowana w następnych wierszach (muszą się one zaczynać od co najmniej jednego odstępu). Wiersze zawierające znak „#" na samym początku traktowane są jako komentarze.

Podczas normalnej pracy użytkownik nie musi „ręcznie" zmieniać zawartości pliku `.pinerc`. Wszystkich zmian dokonuje się z poziomu menu konfiguracyjnego (patrz str. 12.1).

Jeżeli dobrze policzyłem, to wszystkich parametrów, które mogą się pojawić w plikach konfiguracyjnych jest 41. (Nie każdy może wystąpić w każdym pliku konfiguracyjnym, niektóre dotyczą tylko wersji pracujących na PC.)

12.0.1 Zmienne w plikach konfiguracyjnych

Poniższe informacje pochodzą z pliku `pine-tech-notes.txt` wchodzącego w skład standardowej dystrybucji programu **pine**.

Poniżej wyszczególniono w porządku alfabetycznym wszystkie zmienne konfiguracyjne programu **pine**. Zauważyć należy, że nie wszystkie zmienne mogą być zastosowane z każdą wersją programu **pine** i nie zawsze mogą wystąpić w każdym pliku konfiguracyjnym.

addrbook-sort-rule Ta zmienna określa domniemany sposób sortowania książki adresowej. Można podać następujące wartości: **dont-sort** (nie sortuj), **fullname-with-lists-last** według nazwiska – listy adresów na końcu (wartość domniemana), **fullname**, **nickname-with-lists-last**, and **nickname** według „pseudonimu".

address-book Lista „osobistych" książek adresowych. Każdy pozycja listy składa się ze skróconej nazwy, następnie pełnej nazwy pliku; kolejne pozycje listy oddzielone są przecinkami. Jeżeli określono globalną listę adresową (dla wszystkich użytkowników), listy użytkownika będą umieszczane po niej.

bugs-nickname, bugs-fullname and bugs-address Mogą wystąpić tylko w systemowym pliku konfiguracyjnym. Wskazują adresy osób, którym lokalnie, można zgłaszać wszystkie problemy.

character-set Zestaw znaków, który używany jest na terminalu i do komponowania wiadomości. Dostępne wartości to: US-ASCII, ISO-8859-1 do ISO-8859-9 i ISO-2022-JP. Zapis ma znaczenie jedynie formalne. Program **pine** ani w wersji UNIXowej, ani w wersji DOSowej nie dokonuje żadnych przekodowań. Używa jedynie tej informacji by wpisać ją w odpowiednim miejscu w nagłówku MIME i by informować użytkownika o nadchodzących przesyłkach używających innego zestawu znaków niż na terminalu. Wartość domniemana: US-ASCII. Nieco więcej informacji o kodowaniu znaków w programie **pine** znaleźć można na stronie 12.3.

customized-hdrs Pozwala zdefiniować dodatkowe (niestandardowe) nagłówki, które będą umieszczone we wszytkich wychodzących listach. Można oprócz nagłówka umieścić również wartość. Wartość tej zmiennej to lista, każda pozycja to nazwa nagłówka (i nieobowiązkowo dwukropek, odstęp i wartość). Jeżeli chcemy by w wysyłanych listach pojawiał się nagłówek **Reply-to** odpowiedni zapis może wyglądać tak:

```
customized-hdrs=Reply-to: fred_flintstone@bedrock.net
```

Uwaga: Nie można używać zupelnie dowolnych tekstów w nagłówkach listów. Zestaw dopuszczalnych nagłówków został zdefiniowany w odpowiednim RFC. Jezeli użytkownik chce tworzyć własne nagłówki powinien zapisywać je jako X-cośtam.

default-composer-hdrs Podczas przygotowywania wiadomościpokaż tylko wymienione w liście nagłówki. Mogą być tu umieszczone również nagłówki wymienione w zestawie **customized-hdrs**.

default-fcc Nazwa folderu, gdzie będą zapisywane wszystkie kopie wysyłanych listów. Standardowo listy zapisywane są w folderze o nazwie **sent-mail** (UNIX) lub **sent-mail** (PC). Zmiennej można nadać nazwę `""` (dwa podwójne cudzysłowy i nic między nimi) by wyłączyć zapisywanie wychodzących listów.

editor Tylko w wersji UNIX. Określa nazwę edytora używanego zamiast **pico** do komponowania wiadomości po użyciu komendy Ctrl–_. Edytor będzie uruchamiany automatycznie jeżeli zostanie ustawiona wartość zmiennej **enable-alternate-editor-implicitly**.

fcc-name-rule Pozwala określić regułę, według której tworzona będzie nazwa folderu używanego do zapisywania kopi wszystkich wysyłanych listów. Użytkownik ma do dyspozycji trzy możliwości: **default-fcc** (nazwa została określona w zmiennej **default-fcc**), **by-recipient** (nazwa zostanie utworzona z nazwy adresata listu, co pozwala automatycznie „sortować" kopie wychodzących przesyłek) lub **last-fcc-used** („ten sam co ostatnio"). We wszystkich przypadkach **pine** jedynie **oferuje** (podpowiada) nazwę folderu. Może być ona przez użytkownika zaakceptowana naciśnięciem klawisza Enter lub zmieniona.

feature-list Jest toz zestaw zmiennych o charakterze logicznym (przyjmują dwie wartości: ustawiona (*set*) lub nieustawiona *unset*). Zeby „wyłączyć" wartość zmiennej należy jej nazwę poprzedzić przedrostkiem **no-**. Program **pine** czyta wszystkie pliki konfiguracyjne i modyfikuje zgodnie z ich zapisami wartości wszyskich zmiennych logicznych, ustalając listę możliwości oferowanych użytkownikowi. Zakłada się (zwłaszcza w wielu miejscach dokumentacji i helpów), że wszystkie zmienne początkowo nie mają ustawionej wartości. Zatem zmiana wartości spowoduje zmianę zachowania programu. Wartość w iększości zmiennych może być zmieniana z poziomu menu konfiguracyjnego. Wyjątkiem są cztery zmienne, których nazwy zaczynają się od **disable-** gdyż zakłada się, że administrator ustali ich wartość w pliku `/usr/local/lib/pine/pine.conf.fixed`. Dodatkowo w menu konfiguracyjnym nie występuje zmienna **use-function-keys**. Nazwy wszystkich zmiennych są samoobjaśniające (ale po angielsku). Dodam więc tłumaczenie ich nazw.

- **assume-slow-link** (nasze połączenie z serwerem IMAP jest wolne)

- **auto-move-read-msgs** (automatycznie przenosi, po skończonej pracy, przeczytane wiadomości z folderu INBOX do folderu wskazanego zmienną **read-message-folder**; w przeciwnym przypadku, użytkownik jest pytany czy program ma przenieść przeczytane wiadomośći)
- **auto-open-next-unread** (automatycznie otwieraj następną nieczytaną [wiadomość])
- **compose-rejects-unqualified-addrs** (**pine** będzie odrzucał wszystkie **niepełne** adresy, to znaczy posiadające tylko nazwę użytkownika bez nazwy komputera; chyba, że są to aliasy z książki adresowej)
- **compose-sets-newsgroup-without-confirm** (określa zachowanie programu po użyciu komendy **C**ompose podczas czytania newsów; normalnie **pine** prosi o potwierdzenie chęci wysłania newsu)
- **delete-skips-deleted** (określa zachowanie programu po użyciu komendy **D**elete; po włączeniu tej zmiennej, po skasowaniu wiadomości kursor przechodzi do następnej)
- **disable-keyboard-lock-cmd** (wyłącza możliwość zablokowania klawiatury)
- **disable-config-cmd** (wyłącza menu konfiguracyjne)
- **disable-password-cmd** (wyłącza możliwość zmiany hasła z poziomu programu)
- **disable-update-cmd** (wyłącza możliwość ściągnięcia nowej wersji programu z menu)
- **enable-aggregate-command-set** (włącza komendy „grupowe")
- **enable-alternate-editor-cmd** (zezwala na wywołanie alternatywnego edytora komendą Ctrl-_)
- **enable-alternate-editor-implicitly** (powoduje, że alternatywny edytor będzie włączny automatycznie po przesunięciu kursora z pola nagłówków do pola treści listu)
- **enable-bounce-cmd** (zezwala na użycie komendy **bounce** – przeadresowania listu)
- **enable-flag-cmd** (zezwala na użycie komendy zaznaczania)
- **enable-full-header-cmd** (zezwala na wydanie komendy **H**eaders)
- **enable-incoming-folders** (pozwala na zdefiniowanie kolekcji folderów poczty nadchodzącej na różne komputery)
- **enable-jump-shortcut** (program interpretuje podawane w menu przeglądania zawartości skrzynki pocztowej liczby jako komendę „skocz do listu o podanym numerze")
- **enable-mail-check-cue** (**pine** będzie sygnalizował wyswietlając gwiazdkę w lewym górnym rogu ekranu gdy sprawdza czy nie nadeszły nowe lissty i dwie gwiazdki gdy zapisuje aktualny stan folderu na dysk)
- **enable-suspend** (zezwala na zawieszenie pracy programu)
- **enable-tab-completion** (zezwala na podawanie niepełnych nazw plików i uzupełnia do pełnej nazwy po naciśnięciu klawisza TAB jeżeli tylko można to zrobić jednoznacznie)

- **enable-unix-pipe-cmd** (zezwala na użycie komendy *pipe* czyli przekazanie treści listu do zewnętrznej komendy)
- **expanded-view-of-addressbooks** (program pracuje w trybie, w którym książki adresowe przedstawiane są w postaci „rozwiniętej")
- **expanded-view-of-folders** (program pracuje w trybie, w którym foldery przedstawiane są w postaci „rozwiniętej")
- **expunge-without-confirm** (usuwa wiadomości zaznaczone jako skasowane bez pytania)
- **include-attachments-in-reply** (włącza załączniki MIME do odpowiedzi)
- **include-header-in-reply** (włącza nagłówki listu do odpowiedzi)
- **include-text-in-reply** (włącza tekst listu do odpowiedzi)
- **news-post-without-validation** (program nie pyta czy na pewno chcemy wysłać artykuł do grupy newsowej)
- **news-read-in-newsrc-order** (wyświetla grupy newsowe w kolejności w jakiej są zapisane w pliku `.newsrc`)
- **preserve-start-stop-characters** (decyduje jak traktować znaki CCtrl-S i Ctrl-Q)
- **quit-without-confirm** (program konczy pracę po wydaniu komendy **Q**uit bez potwierdzania)
- **save-will-quote-leading-froms** (komenda **S**ave będzie wszystkie linie rozpoczynające się od **From** poprzedzać znakiem >)
- **save-will-not-delete** (komenda **S**ave nie kasuje)
- **save-will-advance** (wydanie komendy **S**ave powoduje dodatkowo przejście do następnej wiadomości)
- **select-without-confirm** (podczas wykonywania komend **S**ave, **E**xport, i **G**oto polecenie Ctl-T powoduje wyświetlenie listy dostępnych nazw; po włączeniu tej zmiennej wybranie nazwy z listy będzie powodowało wykonanie komendy bez dodatkowego potwierdzania)
- **show-selected-in-boldface** (zamiast ustawiać znaczek „**X**" przy listach zaznaczonych, program odpowiednie pozycje wyświetla w postaci wytłuszczonej)
- **signature-at-bottom** (podpis umieszczony będzie na samym końcu listu)
- **use-current-dir** (normalnie **pine** wiele operacji wykonuje w głównej kartotece użytkownika, po włączeniu tej opcji wykonywał je będzie w bieżącej kartotece)
- **use-function-keys** (program przełącza się w tryb pracy z klawiszami funkcyjnymi)

W wersji 3.92 pojawiają się nowe zmienne (objaśnienie w najbliższym czasie)♣:

- allow-talk (enables other processes to write to tty)
- auto-zoom-after-select
- auto-unzoom-after-apply
- compose-cut-from-cursor (ala EMACS)

- compose-maps-delete-key-to-ctrl-d
- compose-send-offers-first-filter
- disable-keymenu
- disable-signature-edit-cmd
- enable-8bit-esmtp-negotiation
- enable-8bit-nntp-posting
- enable-cruise-mode (SPACE acts like tab when at end of msg)
- enable-cruise-mode-delete (look at it once, then it disappears!)
- enable-dot-files (file browser normally hides dot files)
- enable-dot-folders (folder lister normally hides them)
- enable-flag-screen-implicitly
- enable-mouse-in-xterm
- enable-verbose-smtp-posting
- fcc-on-bounce
- pass-control-characters-as-is
- print-offers-custom-cmd-prompt
- print-index-enabled
- print-formfeed-between-messages
- quell-dead-letter-on-cancel
- quell-lock-failure-warnings
- quell-status-message-beeping
- reply-always-uses-reply-to
- save-will-quote-leading-froms
- show-cursor
- single-column-folder-list
- tab-visits-next-new-message-only (skips those marked Important)
- use-sender-not-x-sender
- Modified: preserve-start-stop-characters (now implicit during printing)

folder-collections Lista zawierająca nazwy wszystkich kolekcji folderów, pierwsza na liście będzie zawsze wybierana jako podstawowa i uzywana do zapisywania listów wychodzących czy składowania wiadomości komendą **S**ave.

font-name Tylko w wersji MS-Windows.

font-size Tylko w wersji MS-Windows.

global-address-book Zestaw książek adresowych dostępnych (w trybie tylko do odczytu) dla wszystkich użytkowników.

image-viewer Nazwa programu używanego do przeglądania załączników, ktore mają charakter obrazków. **pine** potrafi również korzystać z pliku `mailcap`.

inbox-path Normalnie nie ustawione. Używa się do wskazania skrzynki pocztowej znajdującej się w „niestandardowym” miejscu, lub do wskazania jako folderu poczty przychodzącej, skrzynki znajdującej sie na innym komputerze i dostępnej za pomocą protokołu IMAP. Moze miec postac: `poczta {host.domain}inbox`

incoming-folders Lista jednego, lub więcej folderów, gdzie użytkownik odbiera pocztę nadchodzącą. To zestawienie jest specjalne w tym sensie, że kolekcja prezentowana jest zawsze w postaci rozwiniętej.

initial-keystroke-list Lista komend, które będą wykonane każdorazowo po uruchomieniu programu, tak jak by były wydawane z klawiatury. Komendy są podawane jako pojedyńcze litery, ale można używać również następujących słów: `SPACE`, `TAB`, `CR`, `F1` – `F12` (na oznaczenie klawiszy funkcyjnych) o `UP`, `DOWN`, `LEFT`, `RIGHT` (na oznaczenie klawiszy kursorów). Znaki sterujące (wprowadzane przy użyciu klawisza Ctrl) wpisuje się poprzedzone znakiem `^`. Nie można jedynie „mieszać” poleceń wydawanych przy użyciu klawiszy funkcyjnych i skrótów literowych (nawet jeżeli jest to dopuszczalne podczas pracy „interakcyjnej” z programem).

last-time-prune-questioned Zmienna może wystąpić wyłącznie w pliku konfiguracyjnym użytkownika. Zapisywana jest tam data ostatniego przemianowywania folderu **send-mail**. **pine** oferuje możliwość automatycznego przemianowania foldera **send-mail** po miesiącu i kasowania foldera z poprzedniego miesiąca. Jeżeli chcemy zrezygnować z tej możliwości wystarczy nadać tej zmiennej datę z odległej przyszlości.

last-version-used Zmienna może wystąpić wyłącznie w pliku konfiguracyjnym użytkownika. Jeżeli **pine** zauważy, że użytkownik korzysta z nowszej wersji - drukuje odpowiednią informację i proponuje sprowadzenie z serwera autorów oprogramowania krótkiej informacji o najistotniejszych nowościach dostępnych w tej wersji.

mail-directory Zmienna nie ma zbyt wielkiego znaczenia w najnowszej wersji programu. Można tam podać nazwę kartoteki używanej do przechowywania folderów użytkownika. Zmienna zastępowana jest przez zmienną **folder-collections**. Standardowo foldery są przechowywane kartotece `~/mail` na komputerze UNIXowym i `$HOME\MAIL`[2] w wersji na PC.

news-collections Lista kolekcji folderów z newsami.

nntp-server Adres co najmniej jednego serwera NNTP, który będzie używany do wysyłania newsów. Jeżeli korzystasz tylko z jednego serwera NNTP wystarczy nadać wartość tej zmiennej i można pominąć zmienną **news-collections**.

normal-background-color Tylko wersja PC. **pine** akceptuje tylko następujące kolory: black, blue, green, cyan, red, magenta, yellow, lub white.

[2]Właściwie powinno być: `%HOME%...` gdyż tak standardowo w DOSie odwołuje się do zmiennych środowiska. Jednak w plikach konfiguracyjnych stosować należy UNIXową konwencję.

normal-foreground-color Tylko wersja PC. **pine** akceptuje tylko następujące kolory: black, blue, green, cyan, red, magenta, yellow, lub white.

personal-name Tylko plik konfiguracyjny użytkownika. Pełna nazwa użytkownika. W wersji UNIX nazwa jest pobierana z pliku `/etc/passwd`.

personal-print-command Tylko plik konfiguracyjny użytkownika. Nazwa polecenia używanego do drukowania wiadomości (odpowiada pozycji trzeciej w menu konfiguracji drukarki).

postponed-folder Nazwa folderu, gdzie przechowywane są listy „wstrzymane" w trakcie przygotowywania. Normalnie **postponed-msgs** (UNIX) lub **POSTPOND** (PC).

printer Tylko wersja UNIX. Aktualne ustawienie sposobu drukowania. Dopuszczalne są jedynie trzy wartości: **attached-to-ansi** lub wartość zmiennej **personal-print-command** lub wartość zmiennej **standard-printer** z systemowego pliku konfiguracyjnego.

read-message-folder Jeżeli zmienna ma ustawioną wartość, wiadomości, ktore zostały przeczytane (nie skasowane lub przeniesione gdzie indziej) będą przenoszone (automatycznie lub po zapytaniu użytkownika) z folderu INBOX do wskazanego folderu.

reverse-background-color Tylko wersja PC. **pine** akceptuje tylko następujące kolory: black, blue, green, cyan, red, magenta, yellow, lub white.

reverse-foreground-color Tylko wersja PC. **pine** akceptuje tylko następujące kolory: black, blue, green, cyan, red, magenta, yellow, lub white.

saved-msg-name-rule Określa domyślną nazwę folderu podczas operacji **S**ave. Aktualnie **pine** akceptuje następujące wartości: "default-folder", "by-sender", "by-from", "by-recipient", lub "last-folder-used". Jeżeli wybrano **default-folder** wówczas **pine** wybiera folder o nazwie **saved-messages** (UNIX) lub **SAVEMAIL** (PC). Jeżeli wybrano **by-from** wówczas używana jest nazwa taka jak w nagłówku `From` (jeżeli występuje) lub `Sender` (w przeciwnym razie). Jeżeli wybrano **by-sender** wówczas pine najpierw bierze nazwę z nagłówka `Sender`, a później `From`. Jeżeli przyjęto **by-recipient** to program nazwę tworzy z nazwy odbiorcy (będzie to nazwa grupe newsowej) lub wartość pola `To`. Można również wybrać **last-folder-used** wówczas **pine** używa tego folderu, którego użył ostatnio.

signature-file Nazwa pliku, który będzie załączany do każdego listu, a który zawiera „podpis" (*signature*); gdy nie zostanie zdefiniowane **pine** szuka ~/.signature na komputerze UNIXowym i <PINERC directory>`\PINE.SIG` w wersji PC.

smtp-server Jeden lub wiecej serwrów (numer IP lub nazwa), których **pine** będzie używał do wysyłania poczty. Jeżeli nie zostaną one zdefiniowane – **pine** będzie używał programu **sendmail** na lokalnym komputerze. Użytkownicy programu **PC–pine** muszą ustawić tę zmienną jeżeli chcą wysyłać pocztę.

sort-key Ta zmienna określa sposób sortowania indeksu listów (gdy nie zostanie ustawiona – indeks wyświetlany jest w kolejności nadejścia). Może przyjmować dokładnie takie wartości jakie można wskazać w odpowiednim menu (komenda **$**) lub podać w linii komendy podczas uruchamiania programu (patrz str. 3).

standard-printer Tylko wersja UNIX (systemowy plik konfiguracyjny). Określa domyślną komendę używaną do drukowania listów. Odpowiada pozycji 2 z menu konfiguracji drukarki.

use-only-domain-name Może przyjmować wartości **yes** lub **no** (obecnie wszystko co nie jest „yes" traktowane jest jako „no"). Jeżeli nadano wartość „yes" z nazwy komputera odrzucany jest pierwszy człon, to znaczy z adresu user@host.domain tworzony jest adres user@domain. Zmienna jest brana pod uwagę tylko wtedy gdy nie ustawiono zmiennej **user-domain**.

user-domain Określa nazwę domeny (lub komputera) dla wszystkich listów wychodzących.

user-id Tylko wersja PC. Okreśna nazwę użytkownika, która będzie wpisana we wszystkich wychodzących listach.

window-position Tylko wersja MS-Windows. Pozycja okna używanego przez program w formacie: CxR+X+Yn gdzie C i R są wymiarami okna (w znakach) a X i Y określają pozycje górnego lewego rogu okna.

12.0.2 Nowe zmienne konfiguracyjne w wersji 3.92

♣

- incoming-archive-folders=
- pruned-folders=
- default-saved-msg-folder=
- viewer-hdrs=
- goto-default-rule=
- speller=
- composer-wrap-column=
- reply-indent-string=
- display-filters=
- sending-filters=
- alt-addresses=
- addressbook-formats=
- index-format=
- viewer-overlap=
- status-message-delay=

- mail-check-interval=
- newsrc-path=
- news-active-file-path=
- news-spool-directory=
- upload-command=
- upload-command-prefix=
- download-command=
- download-command-prefix=
- mailcap-search-path
- mimetype-search-path
- bugs-additional-data=
- suggest-fullname=
- suggest-address=
- local-fullname=
- local-address=
- forced-abook-entry=
- kblock-passwd-count=
- sendmail-path=
- operating-dir=

12.0.3 Nieużywane zmienne

Opisane poniżej zmienne nie są już używane przez bieżącą wersję programu **pine**. Informacje tu zawarte mogą być interesujące dla osób, które konfigurowały wcześniejsze wersje programu.

elm-style-save Zastąpiona przez **saved-msg-name-rule**

feature-level Zastąpiona przez **feature-list**.

header-in-reply Zastąpiona przez **include-header-in-reply** w **feature-list**.

old-style-reply Zastąpiona przez **signature-at-bottom** w **feature-list**.

save-by-sender Zastąpiona przez **saved-msg-name-rule**.

show-all-characters Zmienna zlikwidowana; standardowe zachowanie obecnej wersji programu.

12.1 Menu konfiguracji

Uwaga: nie wszystkie z opisywanych poniżej funkcji muszą być dostępne w każdej z używanych instalacji programu **pine**. Część z nich może być wyłączona przez administratora.

Po wybraniu z głównego menu opcji **S**etup mamy możliwość wykonania następujących czynności:

P **P**rinter – drukarkę jakiej będziemy używali do drukowania,

N **N**ew password – możemy zmienić hasło,

U **U**pdate – możemy sprowadzić najnowszą wersję programu **pine** (korzystając z możliwości jakie daje protokól **imap** i poczta multimedialna),[3] Po wybraniu tej opcji zobaczymy:

```
  PINE 3.91   FOLDER INDEX Folder: n.edu/anonymous}updates  Message 1 of 8 NEW

  N 1   Oct 11 The Pine Team      PC-Pine 3.91 for Sun's PC-NFS
  N 2   Oct 11 The Pine Team      PC-Pine 3.91 for FTP, Inc's PC/TCP
  N 3   Oct 11 The Pine Team      PC-Pine 3.91 for Packet Drivers
  N 4   Oct 11 The Pine Team      PC-Pine 3.91 for Novell LanWorkplace for DOS
  N 5   Oct 11 The Pine Team      PC-Pine 3.91 for Windows3.1/Winsock
  N 6   Oct 11 The Pine Team      Pine 3.91 Technical Notes
  N 7   Sep  7 The Pine Team      The PKUNZIP utility
  N 8   Jun 15 Pine Team          READ THIS MESSAGE!!  (Instructions for PC-Pine









[News group "*{pine.cac.washington.edu/anonymous}updates" opened with 8 message]
? Help       M Main Menu  P PrevMsg      - PrevPage     D Delete      R Reply
O OTHER CMDS V [ViewMsg]  N NextMsg   Spc NextPage    U Undelete    F Forward
```

C **C**onfigure – zasadnicza konfiguracja programu **pine**.

S ♣ **S**ignature – uruchamiany jest edytor **pico** w celu utworzenia nowego (lub poprawienia istniejącego) pliku zawierającego podpis (*signature*).

Po wybraniu **C** zobaczymy menu następujące:

```
  PINE 3.91   SETUP CONFIGURATION                  <mail\[]> (CLOSED)  0 Msgs

personal-name            = <No Value Set: using "">
user-id                  = <No Value Set: using "">
user-domain              = <No Value Set>
smtp-server              = <No Value Set>
nntp-server              = <No Value Set>
inbox-path               = <No Value Set: using "inbox">
folder-collections       = <No Value Set: using mail\[]>
news-collections         = <No Value Set>
default-fcc              = <No Value Set: using "sentmail">
postponed-folder         = postpond
read-message-folder      = <No Value Set>
signature-file           = <No Value Set: using "pine.sig">
global-address-book      = <No Value Set>
address-book             = <No Value Set: using addrbook>
feature-list             =
            Set        Feature Name
            ---   ----------------------
            [X]  assume-slow-link
            [X]  auto-move-read-msgs
            [ ]  auto-open-next-unread

? Help       E Exit Config  P Prev      - PrevPage    A Add Value
```

[3]Twórcy programu dystrybuują program **pine** udostępniając „anonimowe” konto na swoim komputerze.

Przed nami jest ok. 8 „ekranów” na których możemy zmienić zawartość praktycznie wszystkich zmiennych konfiguracyjnych. Pomiędzy kolejnymi ekranami można się przemieszczać naciskając klawisz odstępu lub + – do następnej strony, − do strony poprzedniej. Poszczególne pozycje wybierami klawiszami strzałek lub **P** i **N**. Używając funkcji **W**hereis możemy łatwo wyszukać nazwę zmiennej o podanej wartości.

Zmieniane wrtości mogą należeć do jednej z trzech kategorii:

1. trzeba im nadać wartość: **D**elete kasuje aktualną wartość, **C**hange zmienia wartość już istniejącą, **A**dd dodaje nową pozycję do listy.

2. trzeba je zaznaczyć (*check box*) – używamy klawisza **X** żeby wstawić/skasować znak „`X`” stojący przed nazwą zmiennej.

3. trzeba wybrać jedną z kilku wartości (*button*) – używamy klawisza **S**et aby wybrać wskazaną wartość.

Klawisz **?** pozwala uzyskać podstawowe informacje na temat wskazanej kursorem zmiennej. **E**xit kończy konfigurację programu i pzrechodzi do menu głównego.

12.2 pine a PGP – w trakcie...

Od dłuższego czasu zapowiadana jest nowa wersja (3.92) programu **pine**. Ma ona zawierać „wbudowane” narzędzia do podpisywania, kodowania, sprawdzania podpisów i rozkodowywania przesyłek z wykorzystaniem PGP. Na razie jednak jej nie ma.

Opracowano skrypt o nazwie **mkpgp** pozwalający na w miarę wygodną integrację PGP i **pine**. Opiszemy tu jak zdobyć **mkpgp** i w jaki sposób skonfigurować **pine** by mógł z niego korzystać.

12.2.1 Jak zdobyć mkpgp?

Program jest dostępny w wielu archiwach (zwykle tam, gdzie można znaleźć **pgp**). Inna metoda to napisać pusty (to znaczy **bez żadnej treści**) list do autora: J. Kelly Cunnigham na adres `<slutsky@lipschitz.sfasu.edu>`, którego temat **Subject:** jest **mkpgp**. Po pewnym czasie powinniśmy otrzymać podpisaną i zakodowaną ascii przesyłkę zawierającą skrypt.

Aby sprawdzić czy przesyłka doszła niezniekształcona powinniśmy zdobyć klucz publiczny autora. Uzyskamy go pisząc polecenie:

```
finger deviate@lipschitz.sfasu.edu | pgp -fka
```

Gdy przesyłka nadejdzie rozkodowywujemy ją za pomocą polecenia „pgp -p” (nalezy zapisać ją do pliku i plik przetworzyć za pomocą podanej komendy). Powinniśmu uzyskać plik o nazwie `mkpgp.message`. Trzeba go przeczytać (i poddać dalszej obróbce). Poszczególne fazy opisane są w pliku:

1. Wiadomość zapisana jest w pliku,

2. Trzeba skasować wszystko aż do linii zawierającej tekst: `beginMkpgpAttachments`

3. przetworzyć za pomocą polecenie:

```
csh < plik
```

Zostanie utworzona kartoteka `mkpgpAttach`, w której powinny być dwa pliki: `README1.0` i `mkpgp1.0`

12.2.2 Nowe możliwości w pine 3.92 ♣

♣**Pine** daje możliwość (patrz str. 12.0.2) przetwarzania każdego wysyłanego listu przez wskazany program – można tę właściwość wykorzystać na przykład do „podpisywania” wszystkich wysyłanych listów. W tym celu w pliku konfiguracyjnym (najlepiej `.pinerc`) można nadać zmiennej **sending–filters** nadać wartość nazwę programu używanego do podpisywania listów, np.:

```
sending-filters=/usr/local/bin/pgp -fats
```

Inna możliwość, która może być wykorzystana podczas odczytywania listów polega na tym, że przed wyświetlenime listu może (patrz str. 12.0.2) przetworzony przez zewnętrzny program **o ile** zawiera określony ciąg znaków. I tak, ponieważ wszystkie przesyłki „podpisane” za pomocą **pgp** zawierają ciąg znaków:

```
-----BEGIN PGP SIGNED MESSAGE-----
```

w pliku konfiguracyjnym `.pinerc` należy umieścić informację:

```
display-filters=_LEADING("-----BEGIN PGP SIGNED MESSAGE-----")_ /usr/local/bin/pgp
```

Oczywiście, są to najprostsze sposoby zrealizowania tej funkcji.

12.3 Używanie znaków narodowych w poczcie wysyłanej i odbieranej za pomocą programu pine

Problem wysyłania poczty (i newsów) z użyciem znaków narodowych jest zagadnieniem z formalnego punktu widzenia bardzo prostym, ale ogromnie skomplikowanym w fazie realizacji.

Program **pine** jest przystosowany do wysyłania i odbioru listów i newsów zawierających znaki narodowe kodowane zgodnie z zasadami MIME. Oznacza to, że list powinien używać jednego z następujących zestawów znaków:

- US-ASCII Standard 7 bit English characters
- ISO-8859-1 8 bit European ”latin 1” character set
- ISO-8859-2 8 bit European ”latin 2” character set
- ISO-8859-3 8 bit European ”latin 3” character set
- ISO-8859-4 8 bit European ”latin 4” character set
- ISO-8859-5 8 bit Latin and Cyrillic
- ISO-8859-6 8 bit Latin and Arabic

- ISO-8859-7 8 bit Latin and Greek
- ISO-8859-8 8 bit Latin and Hebrew
- ISO-8859-9 8 bit European "latin 5" character set
- ISO-8859-10 8 bit European "latin 6" character set
- KOI8-R 8 bit Latin and Russian
- VISCII 8 bit Latin and Vietnamese
- ISO-2022-JP Latin and Japanese
- ISO-2022-KR Latin and Korean
- UNICODE-1-1 Unicode
- UNICODE-1-1-UTF-7 Mail-safe Unicode
- ISO-2022-JP-2 Multilingual

Problemy zaczynają się wtedy, gdy korzystamy z programu w środowisku DOS lub Windows. Polskie litery w tych środowiskach mogą być kodowane w jednym z kilku (mniej lub bardziej popularnych) standardów.

♣ Program **pine** standardowo przystosowany jest do przekodowywania znaków najpopularniejszych na zachodzie stron kodowych CP437, CP850, CP860, CP863, i CP865 do ISO-8859-1 (gdy w pliku `PINERC` napotka deklaracje `character-set=ISO-8859-1`) oraz znaków ze strony kodowej CP866 do ISO-8859-5 (gdy napotka tam deklarację `character-set=ISO-8859-5`). Przekodowywanie działa „w obie strony" i jest stosowane w przypadku odbierania i wysyłania poczty oraz zapisywania (komendami **S**ave i **E**xport) listów i załączników.

W każdym innym przypadku, użytkownik musi przygotować **własną** tablice kodowania. Powinna być ona wskazywana zmienną środowiska `ISO_TO_PC`. **PC–Pine** spodziewa się napotkać w tym (tekstowym) pliku informacji w następującym formacie: plik powinien zawierać tablicę o 256 elementach oddzielonych "pustymi" odstępami (*white–space*) to jest znakami: odstęp („spacja"), tabulator, nowa linia ale **nie przecinkami**; każdy z elemetów tablicy jest liczbą dziesiętną, indeks (numer kolejny elementu) jest kodem znaku PC wartość elementu kodem znaku w kodzie „docelowym" (ISO).

Indeks